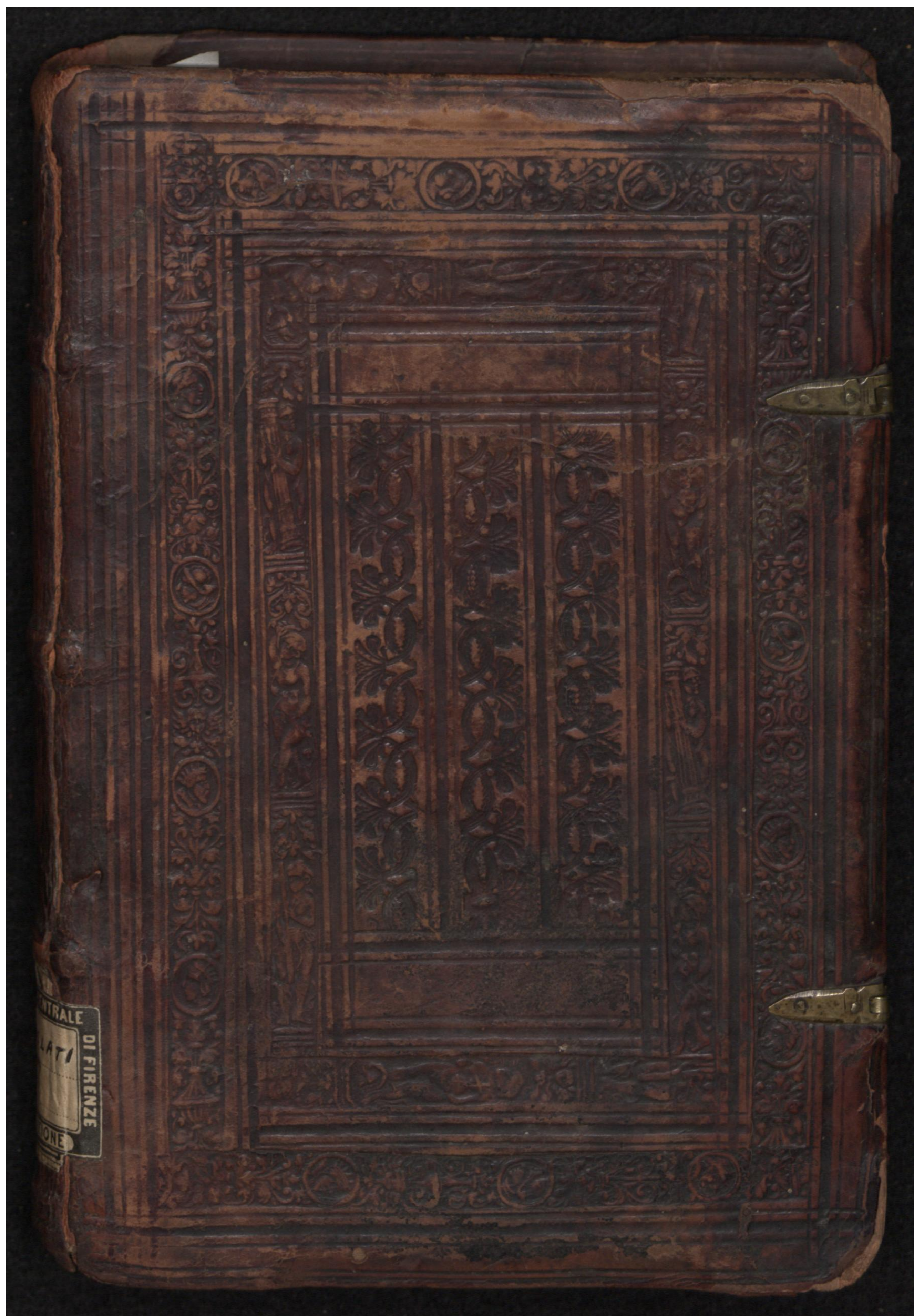

DI FIRENZE

NAZIONALE CENTRALE
POSTILLATI
107
CONSULTAZIONE

BIBLIOTECA NA

Auxilium meum à Domino.
L. B.

Den Danske Adelsnÿt Privilegier

Wi Friderich den Tredie med Guds Naade,
Danmarckis, Norgis, Vendis og Gothis
Konning, Hertug til Slesvig, Holsten,
Stormarn og Ditmerschen, Greffve til Ol-
enborg og Delmenhorst, giöre alle vitter-
igt for Oß og vore Arffvinger, at effter-
om den Allermegtigste gode Gud, som
h sin gûddommelige Villie og Velbehag alle
iger og Regimenter icke alleniste indstif-
er, mend og saa styrer og regierer,
affver formedelst sin sær og sönderlig Pro-
identz det saaledis beskicket, at voris
ro og Kiere ûndersaatter af alle Stænder
dj vort Rige Dannemarck, for nogen kort
d siden, for dennem og deris efterkommere
Oß og vort kongelige Hûûß paa Mandelig
r qvindelig Linie haffver Consenteeret
r opdraget Arffve=Rettigheden offver Dan-
narckis og Norgis Riger, saa den Val-
rettighed, hvilcken Danmarckis Stænder
idindtil hafft haffver, er effter deris dog
andske Casseeret og annulleeret; hûorfore
t og saa den Haandfestning, dennem af Oß
id: voris Kongel: Regimentis indtrædelse
ifven igien til Oß haffver offverleffveret, og
ved det samme den Casseeret, annulleeret,

Dödet og gandske til intet giort, dermed at
lade see deris underdanigste devotion,
inclination, troskab og Kiærlighed imod
Oss og vort Kongl. Huuss, af betract-
ning hvoris udi förige Krig udstandne
fare og besverring, som og saa stor umage
og omsorg, at bringe dette Rige igien udi
en god og fredelig stand: Hvilket alt
sammen Vi med Kongelig Naade og gunst
hafver optaget, og det fornemmeligen
efftersom en hver er bekiendt, og voris tro
Stænder det samme noch som hafver er-
faret, at den forige Regiering, eftersom
den udi forbemte. Haandfæstnings Val-
Capitulation vaar forfattet, voris Kon-
geriger, saampt dertil-hörige Provincier
og Lande ikke allerminste nÿ er geraaden
til nogen tiltagelse, flor eller velstand,
men tvert-imod hafver foraarsaget
adskillige Confusioner, saa og hos den
störste deel af Stænderne og undersaat-
terne stor besverring, Klagemaal og ud-
byrdis jalousie: Hvilke ulemper her-
efter at forekomme, saa vel som det gemei-
ne Beste dis bedre at befordre, denne
forandring uforbigængelig af Stænderne er
foretaget og skeed: Thi hafver Vi Naadigst
været betænckt, hvorledis vore Kiære og

tre Stender med tiebörlig, dog saamme Woris
Arfve Kongighed til begge Kongeriger Dan=
marck og Norge, saa vel som og det gemeene be=
ste i alle maader uprejudicerlig Privile=
gier af Kongl. Clementz, Mildhed og Naade
best kunde gifvis og bevilgis; og derfor
den Adelige Stand i sær paa dieris Underda=
nigste Ansögning og begier effterskrefne Pri=
vilegier Naadigst gifven og bevilget:

1.

Först unde og gifve wij Adelen Forretter
Hals og Haand offver dieris Tiönder og tienere.
Dog at de dermed effter Landsens Low og
Rett forfarer. (3. Rec. art. 2. Fr Gadf. art. 6. forordn: p. 165.

2.

Skal dieris tienere og Tiönder af Woris be=
tiente ikke Weifve molesteeret, end heller
lig noget med dem haffve at befatte. Fr Gadf. art. 6.

3.

Dertilmed skal de ikke med nogen skatt eller
paalag besværgis, med mindre Woris, Wore
Kongl. Huusis eller Undersaatteris Consi
stentz og Welfærd det fodrer og udkreffver: (Fr Gadf. art. 9.)

4. [Om Tydsharden og accise-fri-hed seer forordn. p. 166.]

Fremdelis skal Adelen nyde den samme
frihed med Jagt og fiskerii paa dieris eget
gods, og dertil-hörige skove og fiske Wande
i de Lande og paa de steder som de hidin=
til med rette nydt og hafft haffver, eller
her effter nyttende og bekommendis
worder, saa dem derudj af Iß og Woris (3 K. art. 31. Fr Ga. art. 10. (~~L.B. 44, fi:~~)

Betientere aldrelis ingen forhindring skee skal; Dog hvis Bønder oc gods Adelen udj Vores Wildbane beliggendis haffve, kand, der udj kand Adelen ingen Jagt bevilgis, men blifve Vj Oss den allene haffve forbeholden.

5.

Jura Patronatus, hvilcke Adelen sig af arildstid med rette forhverfvet, oc udi Kircker oc upaaanckett nu udi haffver, de skal endnu fremdeeles were dennem medt oc bliffve; Dog at de flittig act haffver, at Kirckerne, offuer hvilcke de saadan Rett haffver, forsvarligen holdis ved lige, saa fremt de icke saadan Høyhed oc Benaadinger ville haffve forbrudt.

(Fr Hådf. art. 35.)

6.

Adelens Bønder skal med ingen udskrifning besværgis, uden in casu necessitatis, oc naar Vj det fornødenheds skyld raadeligt befinder.

(Fr Hådf. art. 6. Efterordn. p. 165.)

7.

Adelen maa nyde rang oc Ære for alle andre Stender: Dog alligevel skal saadant icke forstaais om de Vores betiente, som icke ere af Adelig Stand, oc dog fornemme Charge betienner; Hvorom oc en Visse forordning at lade giøre Vj Oss vil haffve forbeholden.

(Fr Hådf. art. 4.)

8.

Desligeste skal Adelen haffve access til honores oc beneficia, efftersom en hver sig der-

(Fr Hådf. art. 5.)

blive qualificeerer. [Ligesaa vel Norske som Danske. forordn. p. 165.]

9.

En hver af Adelen skal og maa beholde sit
pant af Kronens godß, saa længe det
ikke bliver indløst, og det efter pante- Fr. Hdf. art.
brefvets indhold nyde og bruge. 37.

10.

Naar nogen af Adelen udi voris ærinder
Reiser, og elliers udi nogen Commissioner
brugis, da skal dem all billig og rettmessig (Fr. Hdf. art.
bekostning bliffve erstattet og gott-giort. 4.)

11.

Sammeledis dersom nogen Adelsmand
fangis udi voris Krigstieniste, da skal
den samme ved voris midler igien blifver (Fr. Hdf. art.
ranzoneeret og paa frii fod stillet. 15.)

12.

Adelen skal ikke være forplict at drage
uden Riget udi voris Krigstieniste paa
deris egen bekostning; Mens da at nyde (3 Rec. art.
det samme tractament som andre ge- 2; (Fr. Hdf.
worbene Officeerer, en hver efter sin Charge. art. 15.)

13.

Skal ingen Adelsmand fra sin ære eller lif
dømmis, uden af Oß og voris Høyeste Rett:
Dog skal ikke derunder forstaais de som ere
under militien og flaaden; Men de bliffve (Fr. Hdf. art.
Krigs- og Amiralitets- Rett undergifven, saa 25, 27.)
vidt deris bestillinger wed kommer; de høy-
ste militariske Betiente undertagen, paa
hvis ære eller lif vi med voris Høyeste Rett
vil dømme.

14.

Ingen Adelsmand skal fengsligen paagri-
bes for sine forseelser, men maa stille
nøyagtig Caution at blifve tilstede;
med mindre forseelsen gaar paa hans
lif eller ære; Thi da kand saadan Cauti-
on icke tilstædis.

Fr. Hadf. art. 13.

15.

Ingen Adels-person skal ved nogen for-
seelse forbryde sit jordegods; men saadant
skal falde til hans neste Arfvinger, uden-
tagen nogen befindis at hafve begaaet
og Committeret Crimen Læsæ Majestatis,
eller og saa at hafve sig saa grofveligen for-
seet, at hand af Os og Vores Høyeste Rett
efter Loven som derom gifvis, skal døm-
mis at hafve sit gods forbrudt; udi saadan
tilfald skal deris gods og formue Vores
Kongl. Fisco allern. være hiemfalden.

Fr. Hadf. art. 16.

16.

Adelen skal handhefvis for vold og urett.

(Fr. Hadf. art. 4.)

17.

Adelen skal icke dragis fra deris værneting.

Fr. Ha. art. 25.

18.

Vmstiönt vrag, der til land kommer, og ingen
medfølger eller udi tilbørligt tid kommer
efter, os bør, fordi at alle vore Rigers
forstrande ere Vores; saa hafver vi dog
saadant naadigst, af Kongelig Naade
og Mildhed Adelen Naadigst bevilget
at nyde det vrag som paa deris egen
grund strander: Dog at dernæst efter bø-

(Fr. Hadf. art. 6.)

retten forholdis, saa fremt de icke saadan
Kongl. Benaading vil haffve forbrudt.

19.

Den Frihed med Öyen at staalde, skal Woris
Adel paa deris egen og deris Tienneris godts
være tilladt; Dog Oß Woris Toldrettighed Fr. Hadf. art. 11.
forbeholden. (K.B. 10, p. 6.)

20.

Skal og Adelen tilladt være at handle og Wand-
le; Dog at det icke skeer Oß paa Woris ret-
tighed til nogen forfang, ey heller Kiöbstederne (K.B. 10, p. 6.)
deris billige Wefsigne og Næring til hinder, sær- Fr. Hadf. art.
deelis saa wit saadant udi forgangne Krig 12. Cf. Rec.
Kiöbenhaffn og Christians haffn giffne Stabelstæ- art. 34 fi.
der skal forfaris, som wi hereffter her udi Nogit +
forandrendis worder.

21.

Kommer nogen Adelsmand paa Tögier till
Oß, maa og skal hand saadan Tögier ube- Fr. Hadf. art.
hindret nyde; Dog skal hand siden være 22.
plichtig at stande for Oß og Woris Höyeste
Rett, og det sin sag at udföre.

22.

Kircker, som Adelen af Arildstid med rette
forhuerffuet haffuer, og hidindtil upaatalt Fr. Hadf.
hafft haffuer, nyde de fremdeelis. art. 6.

23.

Og paa det Adelen diß bedre Woris Naa-
digste Kongl. Propension og Sönderlige
Bewogenhed kand fornemme, haffuer wi for Oß Fr. Hadf. art. 6.

oc Woris Kongel. Arffvinger dennem oc deris
efftirkommende efftirladt den Tiende, hvor-
med deris bönder hidindtil hafver været
forplict at tage oc före Woris oc Woris Elske-
gemahls fadebuurd.

24.

Ydermere, Rostienisten, som hidindtil
hafver været Adelen icke til ringe Om-
kostning oc Besværing, hafver vi aff syn-
derlig gunst dennem nu nest fölgende
aar efftirladt, saa de imidlertid icke
dermed skal bleifve graveret eller besvæ-
ret; Jcke paaltwifflendis, at Adelen
saadan Woris Kongel. Naade med skyldig
underdanighed saa erkiender, at de sig
nu paa föyeste maader befliter oc lader
være angelegen, saadant imod Oss oc
Woris Kongel. Arffvinger med tilbörlig
lydighed oc bestandige troskab igien
at demerere: Hvorimod vi dem alle oc
en hver med Kongel. Hyld oc Naade tilf-
dahn oc geneigen forbleifver. Gifvet paa
den Kongel. Residentz Kiöbenhafn den 16
Julij, Anno 1664

Under Vor Signeet
Friderich.

[Til Adelen hafver frihed paa ufri gods, anholder derom. forordn: p. 165.]

[J Norge, som den Rostiennist betale de landing oc forring. forordn. p. 166.]

Hakens Konnings Borgara-Rets.

Umna Borgara-Rett læt Værdulegir
Herra Hakonar Konungr samansettia, oc
baudt at hand skyldi geldast oc giömast a
allum husum i Norigi, at ef Madr drepr 1.
ger Man, tha skal hand missr sit lif.

2. En ef Madr stigr man edar höggr, tha 2.
skal hand missa sin hand.

3. En hurr er slær annan pustr, tha skal hand 3.
takr knif oc stingr gegnom hand hans.

4. En hurr er brigdar Vopni edar knifvi, 4.
at adrum med vrendi, da skal hand ligia i
storkr 7 nætter vid Vatn oc brand; ef hin
hafver vitni til, tha skal hand halda up han,
odrum sinum til Lögbud oc skarjr thei at hand
gerdi det eigi.

5. En hvad manni er kaller annan tiof, eda 5
talar adrum lastligr ord, tha skal hand fyr
ollum borgarum bidia han firlata ser,
eller segia at hand laug som skalkrr.

6. En hurr som stiæl til örtugrr, tha skal 6.
hand værr hyddr, oc af husum.

7. En hurr som stæli til övir, missr örat, 7.
oc af husum.

8. En hurr som stiæl til tvo aura, værdr hengdr. 8.

9. En hurr er finnar vokur linde egter 9.
odar, dun lysr 3 daga ifter bordr, oc sidan
skal bæra tart opinbarlikr thertil; ef sua
kommrr egter sonsa, oc vitur hand tha, oc

tha fær hand hamrom, oc værr sakiblaus.

10. 10. En ef nokur Madr missir sins, lifir eptir 3 dagr. ijfter bordr, oc sögia har-tygnir til: finnar hans det sidan a nockrum, tha heitia hans tiof er haftir oc ægi lijsti.

11. 11. En hurr som feller vord, tha er Winir ligia fijr husum, oc sat sæm a vapn er, tha skal skipta vapnum hans oc tingum som han aa innan hust.

12. 12. En hurr er a vapn er, oc feller han vord i fridi, löysi vapn sin oc ting fijr tveter biorsd.

13. 13. En hurr hirdmenger er feller vord er Wininer liggia fijr husum edar Winia von er, liggia han Monadr i storke vid vatn oc brand.

14. 14. En ef han feller vord i fridi, laupi i koft med kladum sinan.

15. 15. En hurr sæm a vapn er, edar skytta er, far af husum uthan folgutans orlof, tha löysir vapn sin oc ting thausrem han a innan huss fijr thinum biorsd.

16. 16. En Gimma-fridar skal vara sem lögbok vatter.

17. 17. En hurr som stigr planckur, edar krij-par ninum hurnum stadr uth, tho at oprt sett innder, missi halsen.

18. 18. En hurr som sendir bud til Wina

uthan folgit hans orlof, hafi tapt hælsinum.
19. En huer er faler vider vuini thar er 19.
fer liggia firi husum, edar huar er thaira
liggia, uthan folgit hans orlof, tha skipti
vapn hans or king, or holdi hamna firi Vllin.
20. En ef hirdmanger slär man a vapn, 20.
ha missi hand sini.
21. En ef hirdmanger kallar en huern a 21.
vapn tiof edar thaller annur lastlig ord
til hans, tha skal stingr igunom arm hans.
22. En ef elder vrider lans af nokro 22.
mans handa-verkum, tha skal taka then
sama mand or kasta i elden.